

Prevenција nastanka dekubitusa u operacijskoj dvorani kao pokazatelj sigurnosti pacijenata i kvalitete intraoperativne njege

Prevention of occurrence of pressure ulcers in the operating room as an indicator of patient safety and quality of intraoperative care

Burmas Tina¹, Krstović Dijana², Mostafa Naomi², Vijolić-Hilić Marija³, Vuinac Jelena²

¹Preddiplomski studij Sestrinstvo, Sveučilište u Dubrovniku, Dr. Roka Mišetića 2, 20000 Dubrovnik, Republika Hrvatska

¹Undergraduate study of Nursing, University of Dubrovnik, Dr. Roka Mišetića 2, 20000 Dubrovnik, Croatia

²Opća bolnica Dubrovnik, Dr. Roka Mišetića 2, 20000 Dubrovnik, Republika Hrvatska

²General Hospital Dubrovnik, Dr. Roka Mišetića 2, 20000 Dubrovnik, Croatia

³Dom zdravlja Dubrovnik, dr. Ante Starčevića 1, 20000 Dubrovnik, Republika Hrvatska

³Health Centre Dubrovnik, dr. Ante Starčevića 1, 20000 Dubrovnik, Croatia

Received January 22nd 2016;

Accepted February 11th 2016;

Ključne riječi: Dekubitalni ulkus • zdravstvena njega • sestrinske dijagnoze • incidencija

Kratki naslov: Prevenција dekubitusa

Key words: Decubital ulcer • Health care • nursing diagnosis • incidence

Running head: Prevention and pressure ulcers

Autor za korespondenciju/Corresponding author: *Vijolić-Hilić Marija, Health Centre Dubrovnik dr. Ante Starčevića 1, 20000 Dubrovnik, Croatia • E-mail: marijakrkc5@gmail.com*

Sa značajnim interesom pročitali smo članak grupe autora iz Zagreba [1]. Autori opisuju značajan čimbenik provođenje postupaka sigurnosti bolesnika u svrhu prevencije nastanka dekubitalnog ulkusa u tijeku operacijskog zahvata i to pravilno namještanje bolesnika na operacijskom stolu. Navodi se kako je danas potrebna uporaba modernih tehnoloških sredstava za sprječavanje nastanka dekubitusa te kako su iste nužan dio opreme koji povećava stupanj intraoperacijske sigurnosti pacijenta od nastanka dekubitusa.

Prema rezultatima do danas publiciranih tekstova [2, 3], te osobnih iskustava da veći stupanj značajnosti u prevenciji nastanka dekubitalnog ulkusa imaju antropološke osobine bolesnika. Verificirano je da se kod pacijenata koji su u odmakloj životnoj dobi, bolesnici s neurološkim poremećajima te akutnih bolesnika postoji povećan rizik za nastanak dekubitalnog ulkusa. Ovakve osobe ne mogu se štititi od pojave dekubitusa, zatošto, ili same ne mogu mijenjati položaj tijela, ili zato što neredovito i nepravilno primaju tuđu pomoć i njegu koja im je nužna za obavljanje aktivnih kretnji i/ili promjena položaja tijela. Dvojbena je navod kako danas postoji povećan rizik od nastanka dekubitusa u operacijskim salama. Naime, najveća učestalost nastanka dekubitalnog ulkusa, a prema listama sestrinskih dijagnoza, u direktnoj je vezi sa stupnjem kvalitete madraca u bolničkim ustanovama.

Dekubitalni ulkus značajan je pokazatelj u provođenju stupnja kvalitete perioperativnih postupaka zdravstvene

njege. Ispravni položaj bolesnika na operacijskom stolu, pravilna uporaba uređaja i novih tehnoloških sredstava čija je svrha prevencija nastanka dekubitusa, poznavanje čimbenika rizika za nastanak dekubitusa i to članova operacijskog tima zahtijeva od članova operacijskog zdravstvenog tima kontinuirano usvajanje i uporabu novih znanja i vještina u svrhu prevencije nastanka dekubitalnih ulkusa. Potrebno je istaknuti da je za usvajanje novih znanja i uporabu novih metoda/postupaka važan čimbenik suradnja svih članova zdravstvenog tima radi povećanja stupnja sigurnosti pacijenata.

U tekstu članka navodi se kako kod operacijskih zahvata koji traju dulje od tri sata značajno se povećava faktor rizika za nastanak dekubitusa u tijeku provođenja operacijskog zahvata. Nadalje, faktori su rizika vrijeme provedeno u operacijskoj dvorani, duljina trajanja anestezije, te vrijeme operacija koje se provodi u sobi za buđenje [engl. recovery room]. Namještanje položaja tijela pacijenta za potrebe izvođenja operacijskog zahvata potrebno je uskladiti s metodama koje osiguravaju pridržavanje metoda za provođenje stupnja sigurnosti bolesnika i to radi sprječavanja nastanka neželjenih komplikacija. U trećem je poglavlju obrađena uporaba najnovijih metoda/postupaka intraoperacijske zdravstvene njege radi smanjenja rizika od nastanka dekubitusa, edukacija medicinskih djelatnika, timski rad, povećanje stupnja svijesti o mogućim neželjenim komplikacijama koje nastaju za vrijeme provođenja operacijskog zahvata.

Danas bolničke ustanove raspolažu s ležajevima i madraca starog datuma proizvodnje koji, usudimo se reći, imaju najveću ulogu i rizik te prema listama sestrinske dokumentacije, medicinske sestre/tehničari ne mogu spriječiti nastanak dekubitalnog ulkusa provođenjem konvencionalnih metoda zdravstvene njege [npr. redovnim mijenjanjem položaja tijela bolesnika].

Točni su navodi autora da su neki od rizičnih čimbenika koji mogu dovesti do povećane incidencije nastanka dekubitalnog ulkusa u tijeku namještanja tijela bolesnika na operacijskom stolu, i to: dugotrajni operacijski zahvati [dulji od tri sata], kronične bolesti krvožilnog sustava, senzorni deficit, trudnoća, starija životna dob, pothranjenost, hipovolemija, paraliza, prevelika tjelesna težina [3]. Prevencija nastanka dekubitusa u tijeku operacijskog zahvata usmjerena je na korištenje uređaja i materijala koji omogućuju preraspodjelu sila koje uzrokuje tjelesna masa bolesnika u odnosu na operacijski stol, sprječavanje stvaranja nabora kože na podlozi operacijskog stola, sprječavanje izlaganja mekih tkiva bolesnika vlažnosti i pothlađivanju. Danas postoje podlošci napravljeni od silikona, gela, pjene koji su u pogodni za višekratnu uporabu.

U odnosu na ekonomsku problematiku zdravstvenog sustava, potrebno je iz uporabe ukloniti stare materijale [kreveti i sl.] iz bolničkih ustanova.

Većina Općih bolnica [4], pa tako i klinika posjeduje puno veći broj starih kreveta, koji ne samo da imaju neudobne i nepravilne madrace, već nisu ni prilagođeni pacijentu koji boravi na njemu. Tako najčešće, oni nemaju daljinske upravljače, podizanja, spuštanja kreveta, uzglavlja, regulira-

nje dijela kreveta koji podiže određeni dio kreveta, tj. madraca, te se automatski sprječava pritisak na ugrožene dijelove tijela. Nadalje, potrebno je istaknuti kako danas vrlo mali broj bolničkih ustanova raspolaže s antidekubitalnim madraca za pravilnu uporabu metoda prevencije nastanka dekubitalnog ulkusa.

Posebice ističemo kako danas u operacijskim salama, i na bolničkim odjelima, postoji problematika premalenog broja zdravstvenih djelatnika te nisu u mogućnosti u zadovoljavajućem obimu pružiti usluge zdravstvene njege.

Zahvala/Acknowledgement

We thank [Narcis Hudorovic, MD.PhD] for assistance with [IMRaD technique, methodology], and for comments that greatly improved the manuscript.

Literatura/References

- [1] Prevencija dekubitusa u operacijskoj dvorani kao pokazatelj sigurnosti pacijenata i kvalitete intraoperativne njege? SG/NJ 2014;19:151-4
- [2] Sestrinske dijagnoze [Internet]. Izdavač: Hrvatska komora medicinskih sestara, Zagreb, 2011 [citirano ožujak 2014.]. Available at: http://www.hkms.hr/data/1316431501_827_mala_sestrinske_dijagnoze_kopletno.pdf. retrieved at 4th July 2014.
- [3] Priručnik o standardima kvalitete zdravstvene zaštite i načinu njihove primjene [Internet]. Izdavač: Agencija za kvalitetu i akreditaciju u zdravstvu, Zagreb, 2011. [citirano ožujak 2014.]. Available at: <http://www.kb-merkur.hr/attachments/article/261/013-Prirucnik%20o%20standardima%20kvalitete%20zdravstvene%20zastite%20i%20nacinu%20njihove%20primjene.pdf>. retrieved at 4th July 2014.
- [4] Popis hrvatskih norma za medicinske proizvode 2010-05-24. Narodne novine br. 79/10. Available at: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_06_79_2270.html retrieved at 4th July 2014